

Information seeking and Retrieval behavior of Ph.D. Candidates based on Expectancy A Case study Ph.D. Candidates of Mohaghegh Ardabili University

Leila Mohammadpour¹ | Nadjla Hariri² | Fahime Babalhavaeji³

1- P.H.D. Student, Information Science and Knowledge, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. mohammadpourleila153@gmail.com

2- Professor, Department of Information Science and Knowledge, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.(Correspondent Author) Nadjlahariri@gmail.com

3- Associate Professor, Department of Information Science and Knowledge, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. F.babalhavaeji@gmail.com

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	objective: The major objective of current research is "Identifying patterns of Information Seeking and Retrieval Behavior based on Expectancy Beliefs among PhD Candidates of Mohaghegh Ardabili University.
Article history: Received: 07 May 2023 Received in revised form: 02 June 2023 Accepted: 19 June 2023 Published online: 19 June 2023	Methodology: The research has been conducted in synthetic method, both quantitative and qualitative. The research method in quantitative part was quasi-experimental, and in terms of qualitative method, content analysis was used. The data, in the quantitative method, has been collected with questionnaire and by observation and semi-structured interview has been chosen for qualitative method. The research population consisted of 48 PhD Candidates who were selected by purposeful sampling the data was collected in two stages of completing demographic characteristics, searching experience and expectancy questionnaires and observing the behavior of completing search tasks and finally textual analysis of the interviewed content
Keywords: Expectancy, Motivation, Information Seeking Behavior, Information Retrieval, Information Seeking Pattern	Results: Ph.D. candidates have positive expectation on information search and Retrieval process, and their subjective belief in their ability and success in information search and retrieval is above the average level (3.00). Ph.D. Candidate who expects more of the process of searching and retrieving information use less but related strategies and tactics while those with low expectation use More Strategies and Techniques but unrelated and repetitive, so it takes more time to review the retrieved results. Conclusion: High expectation leads to a positive subjective perception and judgment of the person about his ability to perform the search task, and low expectation leads to a negative subjective perception and belief of the student about his ability to complete the search task.

Cite this article: Mohammadpour, L., Hariri, N., & Babalhavaeji, F. (2022). Information seeking and Retrieval behavior of Ph.D. Candidates based on Expectancy. *Journal of Knowledge Studies*, 16(60), 1-18.

DOR:

© The Author(s).

Publisher: Islamic Azad University North Tehran Branch

رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دانشجویان دکتری بر اساس انتظار مطالعه موردی دانشجویان دکتری دانشگاه محقق اردبیلی

لیلا محمدپورا^۱ | نجلا حریری^۲ | فهیمه باب الحوائجی^۳

۱- دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران mohammadpourleila153@gmail.com
۲- ستاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران (نویسنده مسئول) nadjlahariri@gmail.com
۳- دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران f.babalhavaeji@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: هدف از انجام این مطالعه بررسی انتظار دانشجویان دکتری دانشگاه محقق اردبیلی از فرایند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات و شناسایی الگوهای اطلاع‌یابی آنهاست.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۷	روش پژوهش: پژوهش حاضر کاربردی است و به روش ترکیبی (کمی و کیفی) اجرا شده است. در بخش کمی از روش نیمه تجربی و در بخش کیفی از روش تحلیل محتوا استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کمی، پرسشنامه و مشاهده و در بخش کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته است. جامعه آماری شامل ۴۸ نفر از دانشجویان دکتری است که با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی، فراوانی، انحراف معیار و آزمون تی تک متغیره تحلیل و در آزمون فرضیه از همبستگی پیرسون استفاده شده است.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۱۲	یافته‌ها: انتظار دانشجویان از توانمندی و موفقیتشان در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات بالاتر از سطح متوسط (۳) است. دانشجویان با انتظار بالا از جست‌وجو و بازیابی اطلاعات، استراتژی‌ها و فنون مرتبط و دانشجویان با انتظار پایین، استراتژی و فنون بیشتر، غیرمرتبط و تکراری استفاده می‌کنند و زمان بیشتری صرف می‌شود تا نتایج بازیابی شده بررسی شوند.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۲۹	نتیجه‌گیری: نظام‌های اطلاعاتی انگیزشی نظام‌هایی هستند که بر مبنای انتظارات افراد طراحی می‌شوند. انتظار فرد از نظام‌های اطلاعاتی بر مبنای خواسته‌های ذهنی وی از نتایجی است که از رفتار احتمالی او نشأت می‌گیرد. انتظارات مطلوب سبب بروز رفتار اطلاع‌یابی انگیزه‌مند و انتظارات کم از جست‌وجو و بازیابی اطلاعات، بروز رفتار انگیزه‌مند اطلاعاتی را به حداقل می‌رساند.
تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۲/۰۳/۲۹	
واژه‌های کلیدی: انتظار، انگیزش، رفتار اطلاع‌یابی، بازیابی اطلاعات، الگوی اطلاع‌یابی	

استناد: محمدپورا، ل.، حریری، ن.، و باب الحوائجی، ف. (۱۴۰۲). رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دانشجویان دکتری بر اساس انتظار مطالعه موردی دانشجویان دکتری دانشگاه محقق اردبیلی. *دانش‌شناسی*، ۱۶ (۶۰)، ۱۸-۱.

DOR:

حق مؤلف © نویسندگان.

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

مقدمه

نظام‌های اطلاعاتی مسیرها و ابزارهای جدیدی را برای جست‌وجو، ذخیره، بازیابی و اشتراک اطلاعات معرفی می‌کنند و تغییراتی که در فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطات رخ داده نیازهای اطلاعاتی کاربران، خدمات و رفتار جست‌وجوی اطلاعات را تغییر شکل داده است (رابسون و رایبسون^۱، ۲۰۱۳). از دیدگاه دوبناکویچ^۲ (۲۰۱۸) و شانگ^۳ (۲۰۲۲) انگیزه‌های جست‌وجوی اطلاعات در دانشجویان چالش‌های پر اهمیتی محسوب می‌شوند و بالا بودن انگیزه در آنها نشان‌دهنده حضور در فعالیت‌های هدفمند، مقاومت بیشتر برای ادامه فعالیت، تلاش بیشتر و در نتیجه نائل شدن به پیشرفت علمی است.

به گفته ساولینن^۴ (۲۰۱۲) تصویر عوامل تحریک‌کننده و محرک‌های جست‌وجوی اطلاعات هنوز به شکل تکه‌های پازل و تا حدودی نامشخص باقی مانده‌اند مفاهیمی از قبیل سطح ناهمگونی دانش، عدم قطعیت و وجود شکاف از عوامل تأثیرگذار در انگیزه جست‌وجوی اطلاعات به حساب می‌آیند البته چنین مفاهیمی به تنهایی نمایانگر این نیستند که رفتار جست‌وجوی اطلاعات از طریق نیاز صرف به اطلاعات بروز کند؛ پژوهشگرانی مانند بلکین و همکاران (۱۹۸۲) و کولثا و (۱۹۹۳) با تمرکز بر انگیزه‌های جست‌وجوی اطلاعات و محرک‌های شناختی بر این باورند که یافته‌هایشان سبب شناخت عوامل انگیزشی در جست‌وجوی اطلاعات شده‌اند. همچنین محققانی مانند ویلسون^۵ (۱۹۹۷) از مقوله خودکارآمدی^۶ بندورا^۷ (۱۹۸۶) در مدل اطلاع‌یابی خود استفاده کرد؛ همینطور از خودکارآمدی در نظریات انگیزشی برای بررسی انگیزه‌های جست‌وجوی اطلاعات استفاده شده است (ساولینن، ۲۰۰۸). با این حال، ساولینن (۲۰۱۲) درباره این موضوع بحث کرده است که پژوهش‌های خیلی کمی از نظریات انگیزشی در مطالعات اطلاع‌رسانی استفاده کرده‌اند و خیلی کم به بحث درباره عوامل انگیزشی در جست‌وجوی اطلاعات پرداخته شده است. برای اولین بار اقتباس نظریه انگیزشی شناختی در حوزه اطلاع‌رسانی توسط این پژوهشگر انجام شد که با استفاده از نظریه انگیزشی اکلز و ویگفیلد^۸ (۲۰۰۰) در حوزه روانشناسی صورت گرفت که با عنوان نظریه انتظار-ارزش^۹ مطرح شد. با مطرح شدن این رویکرد عامل انتظار با انتخاب و عملکردهای فعالیت اطلاعاتی در نظر گرفته شد که جست‌وجوی اطلاعات به شکل مستقیم متأثر از انتظار موفقیت در رسیدن به نتیجه احتمالی است. انتظار همان باورهای ذهنی فرد از توانایی او در موفقیت نتیجه احتمالی است (پتری^{۱۰}، ۲۰۱۰). این باورها در انتخاب، مقاومت و عملکرد صحیح در انجام یک فعالیت تزریق می‌شوند و به عنوان پیش‌بینی‌های افراد از عملکرد رفتارشان تعریف می‌شود که به دنبال آن شکست‌ها یا موفقیت‌های آنها صورت می‌گیرد حتی میزان موفقیت فرد در رفتار به میزان احتمال ادراک شده فرد از موفقیت بستگی دارد (ساولینن، ۲۰۱۸) زمانی که شخص در خود پیش‌بینی‌هایی را درباره توانایی حل مسئله و خروجی درباره وظیفه محوله را بکند انتظار موفقیت در او به وجود می‌آید و سبب می‌شود وظیفه را به درستی انجام دهد (سگارد و اسکا^{۱۱}، ۲۰۱۵). در بعضی از پژوهش‌ها به کاربرد انتظار در جست‌وجوی اطلاعات به شکل نظری پرداخته شده است یا حتی با اقتباس از مدل انگیزشی انتظار-ارزش جست‌وجوی

1. Robson & Robinson

2. Dubniakovic

3. Shang et al

4. Savolainen

5. Wilson

6. Self-efficacy

7. Bandura

8. Eccles & Wigfield

9. Expectancy-Value

10. Petri

11. Siggard & Skov

اطلاعات و فرصت‌های شغلی افراد بررسی شده است، همینطور به بررسی محرک‌های شناختی انگیزشی جست‌وجوی اطلاعات پرداخته شده است یا در بحث‌های جمعیت شناختی درباره ارتباط بین جنسیت و انتظار بحث شده است؛ پژوهش‌های داخلی نیز با اتخاذ مدل انگیزشی وی روم رفتار مصرف‌کنندگان اطلاعاتی را مورد بررسی قرار داده است (فیتز^۱، ۱۹۶۷؛ وانزینکیستی و همکاران^۲، ۲۰۰۵؛ ساولینن، ۲۰۱۲؛ ۲۰۱۶؛ ۲۰۱۸؛ سیگارد و اسکاو، ۲۰۱۵؛ ماسندی و همکاران^۳، ۲۰۲۰؛ قلم باز، ۱۳۹۵). در پژوهش‌های فوق این نقطه اشتراک وجود دارد که انتظار به عنوان عامل انگیزشی شناختی عامل تأثیرگذار در جست‌وجوی اطلاعات به حساب می‌آید. در واقع انتظار افراد در تبیین رفتار انتخاب منبع در جست‌وجوی اطلاعات نقش مهمی دارد و در استفاده منبع اطلاعاتی در رفتار جست‌وجوی اطلاعات وظیفه محور تأثیر دارد (سیگارد و اسکاو، ۲۰۱۵) با توجه به اینکه در میان پژوهش‌های فوق، جای خای این مسئله هنوز احساس می‌شود که میان انگیزه شناختی و جست‌وجو و بازیابی اطلاعات شکاف‌هایی وجود دارد و مطالعه دقیق‌تر حول این موضوع به شناخت و درک بهتر محرک‌های انگیزشی شناختی اطلاع‌یابی کمک می‌کند. با توجه به اینکه تحقیقی که انتظار دانشجویان دکتری از جست‌وجو و بازیابی اطلاعات را به شکل مستقل با هدف تبیین الگوهای اطلاع‌یابی و شناسایی استراتژی‌ها و فنون بررسی کند برخورد نشد و با در نظر گرفتن "انتظار" به عنوان عامل انگیزشی و نقشی که نظام‌های جست‌وجو و بازیابی اطلاعات در قبال عوامل انگیزشی دارند کتابداران و مشاوران اطلاعاتی می‌توانند با شناخت بهتر باورهای ذهنی و انتظارات خدمات اطلاع‌رسانی و پاسخ‌گویی‌های مناسبی به جست‌وجوگران اطلاعات ارائه نمایند. از طرفی داشتن شناخت بهتر از خواسته‌های ذهنی دانشجویان دکتری رشته‌های مختلف به ارزیابان نظام‌های اطلاعاتی این فرصت را می‌دهد که با جایگزین کردن معیارهای انگیزشی شناختی مانند انتظارات و خواسته‌های ذهنی در طراحی و ارزیابی پایگاه‌های اطلاعاتی پیشقدم شوند. پژوهش‌های مختلفی در این زمینه انجام شده است که به بیان آنها می‌پردازیم.

مختاری و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان "رابطه باورهای معرفتی با رفتار اطلاعاتی دانشجویان" به بررسی تأثیر باورهای شناختی دانشجویان با رفتار اطلاعاتی آنها پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد که بالا بودن سطح باورهای معرفتی افراد در میزان کارآمدتر بودن آنها تأثیر مثبت دارد و پایین بودن باورهای دانشجویان با کم کارآمدی آنها ارتباط دارد «بیگدلی، رجبی و نصیری (۱۳۹۵) در مقاله ای با عنوان "بررسی تأثیر باورهای انگیزشی و راهبردهای خودتنظیمی بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان مقطع دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز" به بررسی تأثیر باورهای انگیزشی بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان دکتری دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز پرداخت. نتایج نشان داد که باورهای انگیزشی و درک بهتر کارکردهای روانشناختی موثر بر رفتار اطلاع‌یابی هستند و سبب بهبود عملکرد تحصیلی و ارائه بهتر خدمات اطلاعاتی به کاربران نیز می‌شود. قلم باز (۱۳۹۵) در مقاله خود با عنوان "آزمون مدل انگیزشی مصرف‌کنندگان خدمات پیوسته‌ی تحویل مدرک بر اساس نظریه انگیزشی وی روم: نمونه موردی دانشگاه شهید چمران اهواز" با رویکرد پیمایشی تبیینی به تبیین چرایی رفتارهای مصرف‌کنندگان اطلاعات در تعامل با صفحه‌ی خدمات مدرک دانشگاه شهید چمران اهواز پرداخت. یافته‌ها نشان داد که مسیر وسیله‌ای بودن، بیشترین نقش را در ایجاد رفتارهای برانگیختگی مصرف‌کنندگان اطلاعات، جهت اقدام به انتخاب و استفاده از صفحه‌ی خدمات تحویل مدرک دانشگاه شهید چمران اهواز ایفا می‌نماید. نتایج تحلیل مدل نشان داد که نتایج سطح اول منجر به دستیابی مصرف‌کنندگان اطلاعات به نتایج سطح دوم می‌گردد. مصرف‌کنندگان اطلاعات از طریق باورهای خودکارآمدی‌شان (باور عملکرد) جهت دستیابی به مدارک اطلاعاتی مورد نیازشان به اجرای خدمات تحویل مدرک دانشگاه

1. Feather

2. Vansteenkiste et al

3. Masinde et al

شهید چمران اهواز مبادرت می‌نمایند و بر این باور هستند که باورهای خودکارآمدی آنان سبب دستیابی به موفقیت احتمالی آنان (انتظار سطح ۲) می‌گردد. عبدی آذر (۱۳۹۶) در مقاله خود با عنوان "همبستگی ذهنیت فلسفی پژوهشگران با دقت آنان در بازیابی اطلاعات از پایگاه‌های اطلاعات علمی" به بررسی ارتباط ذهنیت فلسفی و دقت در بازیابی اطلاعات پژوهشگران در رشته‌های مختلف علوم در شهر تهران پرداخت. بر اساس یافته‌های پژوهش پژوهشگرانی که ذهنیت فلسفی خوب دارند دقت بیشتری در بازیابی اطلاعات دارند و پژوهشگرانی که ذهنیت فلسفی کمتری دارند مدارک کم مرتبط با بازیابی می‌کنند و ارتباط معناداری بین ذهنیت فلسفی کاربران و دقت آنان در بازیابی اطلاعات مشاهده شد. مطابق با یافته‌های پژوهش گلابیان مقدم و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان "بررسی شکاف بین انتظارات و سودمندی ادراک شده کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خراسان رضوی قابلیت‌های سامانه مدیریت کتابخانه‌های عمومی کشور (سامان) براساس نظریه انتظار - تایید" بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که بین انتظارات کتابداران از قابلیت‌های سامانه سامان و سودمندی ادراک شده از جانب آنها شکاف معنی‌داری وجود دارد و به این نتیجه رسیدند که با در نظر گرفتن خواسته‌ها و انتظارات رو به تغییر کتابداران می‌توان قابلیت‌های سامانه سامان را به انتظارات کتابداران نزدیک کرد. یافته‌های گزارش پرهام نیا (۱۴۰۰) در مقاله "شناسایی عوامل موثر روانشناختی بر رفتار اطلاع‌یابی کاربران اطلاعاتی: مطالعه مرور نظام مند" نشان داد که عوامل روانشناختی نقش مهمی در رفتار اطلاع‌یابی کاربران اطلاعاتی در جوامع مختلف دارند و جامعه ایرانی هم از این قاعده مستثنی نیست. با این وجود در مقالات منتشر شده در حوزه رفتار اطلاع‌یابی بیشتر به محمل‌های اطلاعاتی پرداخته شده و کمتر به ویژگی‌های روانشناختی افراد که نشأت گرفته از روان و ذهن انسان بوده، توجه شده است. همچنین یکی از متغیرهای روانشناختی باورهای انگیزشی است که جزء مهمترین عوامل روانشناختی در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات است. قاسم زاده علیشاهی، خوشمهر هدایتی و محمدیان (۱۴۰۰) در پژوهش خود با عنوان "تحلیل مسیر انتظار تلاش، تأثیر اجتماعی و شرایط تسهیل‌گر در قصد استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات: نقش واسطه‌گری انتظار عملکرد" اثر انتظار تلاش، تأثیر اجتماعی و شرایط تسهیل‌گر در قصد استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات با نقش واسطه‌ای انتظار عملکرد در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شد. این پژوهش کاربردی و از نظر روش تحقیق، تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بر اساس مدل معادلات ساختاری است. نتایج نشان داد که متغیرهای انتظار تلاش، تأثیر اجتماعی و شرایط تسهیل‌گر با نقش واسطه‌ای انتظار عملکرد، اثر مثبت و معناداری بر قصد استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز دارند. حسینی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله‌ای با عنوان "رابطه ساختاری خودطرحواره‌های ریاضی و حافظه عاطفی ریاضی با اشتیاق ریاضی: نقش میانجی ارزش تکلیف و باورهای توانایی انتظار" به بررسی تأثیر میانجی‌های توانایی - انتظار در ارزش تکالیف دانش آموزان پرداخت. مطابق با یافته‌های پژوهش این نتیجه گرفته شد که میانجی‌های توانایی - انتظار دانش آموزان در سودمندی ادراک شده تکالیف نقش تعیین‌کننده دارد و سبب برانگیخته شدن انگیزه انجام تکلیف و وظیفه می‌شود و انگیزی بالا رفتن انگیزه نیز در پیشرفت‌های علمی و یادگیری مادام‌العمر آنها تأثیر مثبت دارد. ونزینکیستی و همکاران^۱ در پژوهشی با عنوان "درک رفتار جست‌وجوی شغل بیکاران: رفاه و تجربه بیکاران با استفاده از مقایسه دو نظریه خودکارآمدی و انتظار-ارزش" به بررسی انگیزه‌های کاریابی ۴۴۶ نفر از بیکاران در کشور بلژیک پرداخت داده‌های پژوهش از طریق پرسشنامه‌های توزیع شده توسط کارکنان دولتی که روزانه افراد بیکار به آنها مراجعه داشتند صورت گرفت. مطابق با یافته‌های پژوهش نوع انگیزه جست‌وجوی شغل بیکاران در تعیین تجربه و رفاه آنها نقش تعیین‌کننده دارد و انگیزه کنترل شده و اختیاری از جنبه نظریه انتظار ارزش به این شکل تبیین می‌شود که توانایی انگیزشی

^۱. Vansteenkiste et al.

کارکنان از طریق انتظارات پیدا کردن شغل و ارزش کارایی استخدام آنها ارزیابی می‌شود. لی^۱ (۲۰۰۷) در مقاله ای تحت عنوان "نظریه انتظار و مدل انگیزشی مشتریان کتابخانه‌های عمومی" مؤلفه‌های نظریه انتظار وی روم و کاربرد آنها در مدل‌سازی انگیزشی برای مشتریان کتابخانه‌های عمومی را بررسی کرد. نتایج پژوهش نشان داد که نگرش‌های مشتری محور مهمترین عامل در انگیزه مند کردن مشتریان کتابخانه‌های عمومی است بر مبنای این گزارش لی این پیشنهاد را ارائه می‌نماید که چنین مدل انگیزشی در انتخاب درست استراتژی‌های مناسب بازاریابی کتابخانه‌های عمومی کاربردپذیری دارد و برای ایجاد انگیزه در مشتریان کتابخانه‌های عمومی برای استفاده مداوم از خدمات کتابخانه‌های عمومی نقش تعیین‌کننده خواهد داشت. مقاله لو و همکاران^۲ (۲۰۰۸) تحت عنوان "عوامل تأثیر گذار بر جست‌وجوهای آنلاین پرستاران در تایوان" به بررسی پیش‌بینی‌کننده‌های جست‌وجوی آنلاین اطلاعات پزشکی توسط پرستاران تایوانی پرداخت. این پژوهش در میان ۲۷۴ نفر از پرستاران بیمارستانی در تایوان با رویکرد مطالعه مقطعی انجام شد. یافته‌های پژوهش گزارش کرد که انتظار و باور ذهنی از ویژگی‌های اینترنت و شبکه جهانی وب، نگرش نسبت به جست‌وجوی اطلاعات آنلاین و اعتبار پیش‌بینی شده اطلاعات آنلاین به شکل معنادار و مثبت رفتار جست‌وجوی اطلاعات پرستاران را پیش‌بینی می‌کند. مطالعه بیکر و همکاران^۳ (۲۰۰۸) در مقاله خود با عنوان "نظریه انتظار و انگیزه‌های رفتاری استفاده از برنامه‌های کامپیوتری" به بررسی انگیزه‌های رفتاری اعضای هیات علمی در استفاده از نرم افزار جدید سازمانی یکی از دانشگاه‌های آمریکا با استفاده از نظریه انتظار پرداخت. یافته‌ها نشان داد عواملی از قبلی سهولت استفاده از نرم افزارهای رایانه‌ای بر خودکارآمدی و انتظارات خروجی تأثیر می‌گذارد و انتظارات خروجی بر انگیزه رفتاری استفاده از برنامه دیجیتال اثرگذار است. مطابق با یافته‌های ساولینن^۴ (۲۰۱۲) در مقاله خود با عنوان "باورهای انتظار ارزش و نیازهای اطلاعاتی به عنوان محرک‌های جست‌وجوی اطلاعات وظیفه محور" با روش تحلیل مفهومی به بررسی مقاله‌های اصلی منتشر شده درباره جست‌وجوی اطلاعات وظیفه محور و نظریه انتظار-ارزش پرداخت. یافته‌های این پژوهش نشان داد که مؤلفه انتظار به عنوان پیش‌بینی‌کننده قوی از باور جست‌وجوگران اطلاعات درباره احتمال موفقیت در جست‌وجوی اطلاعات به کار می‌رود و تصویر دقیق‌تری از عوامل انگیزشی تأثیر گذار بر جست‌وجوی اطلاعات را ارائه می‌دهد. پژوهش سیگارد و اسکاو^۵ (۲۰۱۵) در مقاله ای با عنوان "کاربرد مدل انتظار-ارزش برای بررسی محرک‌های جست‌وجوی اطلاعات وظیفه محور" به بررسی کاربرد مدل انگیزشی شناختی در جست‌وجوی اطلاعات پرداخت. این پژوهش در میان جست‌وجوگرانی که به عنوان مشاور در شرکت‌های شهرسازی دانمارک فعالیت می‌کردند انجام شد. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری شد و در بخش کیفی با انجام مصاحبه برای بررسی انگیزه کاری و رفتار انتخاب منبع اطلاعاتی داده‌ها گردآوری شد. نتایج نشان داد زمانی که جست‌وجوگران اطلاعات، اطلاعات را به عنوان بخشی از زندگی حرفه‌ای خود جست‌وجو می‌کنند انگیزه آنها بر استفاده از منبع اطلاعاتی تأثیر می‌گذارد و انگیزه انتظار کم یا زیاد الویت‌بندی منابع اطلاعاتی قابل استفاده را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. مقاله ساولینن (۲۰۱۸) با عنوان "خودکارآمدی و انتظار ارزش: مقایسه رویکردهای روانشناسی شناختی محرک‌های جست‌وجوی اطلاعات فرصت‌های شغلی" به بررسی محرک‌های جست‌وجوی اطلاعات با استفاده از مقایسه دو نظریه خودکارآمدی و انتظار-ارزش پرداخت. نتایج حاکی از آن بود که باورها و انتظارات افراد در داوطلبانه بودن رفتار جست‌وجوی اطلاعات نقش تعیین‌کننده دارد و لذت درونی آنها در انتخاب و الویت‌های آنها در جست‌وجوی اطلاعات تأثیر می‌گذارد.

1. Lee

2. Lu et al

3. Baker et al.

4. Savolainen

5. Sigaard and Skov

افزون بر این، نظریه‌های انگیزشی خودکارآمدی و انتظار- ارزش جایگزین‌های مناسبی برای مفاهیم سنتی مانند نیاز اطلاعاتی به عنوان محرک جست‌وجوی اطلاعات هستند. پرسادا، مِراجا و ندلای فدین^۱ در مقاله‌ای با عنوان "فهم رفتار نسل Z (نسل اینترنتی) در یادگیری الکترونیکی با استفاده از جهت‌گیری مدل یکپارچه پذیرش و استفاده از فناوری" به این نتیجه رسیدند که مؤلفه انتظار ارتباط معنادار و مثبت با انگیزه رفتاری دارد. پژوهش لیو^۲ (۲۰۲۰) در مقاله‌ای تحت عنوان "وظایف جست‌وجوی اطلاعات: الگوهای رفتاری و انتظارات کاربران" به بررسی انتظارات کاربران بر مبنای سطح پیچیدگی‌های وظایف جست‌وجو پرداخت. یافته‌ها نشان داد که کاربران در وظایف آسان‌توانایی و تلاش کمتری برای بازیابی اطلاعات صرف می‌کنند و لذا انتظار بالایی از جست‌وجو و نتایج آن دارند اما با پیچیده‌تر شدن وظایف کاربران تلاش بیشتری برای بازیابی نتایج می‌کنند و میزان پیش‌بینی ذهنی آنها در دستیابی به نتایج کمتر می‌شود. یافته‌های پژوهش ماسیندی و همکاران (۲۰۲۰) در مقاله‌ای با عنوان "جنسیت و عوامل شناختی تأثیرگذار بر جست‌وجوی اطلاعات دانشجویان فارغ‌التحصیل در کتابخانه دانشگاهی کنیا" به بررسی تأثیر و ارتباط جنسیت و عوامل شناختی در جست‌وجو و پردازش اطلاعات پرداخت. این پژوهش چارچوب نظری را تدوین می‌کند که بر اساس آن کتابخانه‌های دانشگاهی خدمات مرجع سنتی و مجازی را به صورت همزمان در اختیار استفاده‌کنندگان قرار بدهند. یافته‌های پژوهش نشان داد که با اینکه عامل جنسیت نقش تعیین‌کننده در فرایند جست‌وجو و پردازش اطلاعات دانشجویان اما هیچ‌گونه تفاوت معناداری بین جنسیت و انتظارات و توانایی دانشجویان در بازیابی اطلاعات آنها وجود ندارد.

با توجه به تحقیقات انجام یافته می‌توان یادآور شد که تاکنون هیچ پژوهشی به بررسی تأثیر انتظار در شناسایی و تبیین الگوهای رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات نپرداخته است. بر این اساس پژوهش حاضر قصد دارد وضعیت انتظارات دانشجویان دکتری دانشگاه محقق اردبیلی را از رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات بررسی نماید و الگوهای رفتار اطلاع‌یابی آنها را با توجه به استراتژی و فنون جست‌وجو و بازیابی اطلاعات شناسایی و تبیین نماید. به نظر می‌رسد با توجه به نقش تعیین‌کننده جست‌وجو و بازیابی اطلاعات باورهای ذهنی و انتظار سهم تعیین‌کننده‌ای در پیش‌بینی انگیزه، علاقه و اشتیاق دانشجویان در بروز رفتار انگیزه‌مند اطلاع‌یابی داشته باشد و شناسایی صحیح باورهای انگیزشی در دانشجویان توسط کتابداران، مشاوران اطلاعاتی سبب بهینه‌سازی رفتار اطلاع‌یابی بشود. بنابراین هدف از پژوهش حاضر شناسایی الگوهای رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دانشجویان دکتری دانشگاه محقق اردبیلی بر اساس انتظار آنها است. سوالات پژوهش عبارتند از:

۱. میزان انتظار کاربران از خروجی رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات چقدر است؟
۲. رفتار جست‌وجوی وب در بین دانشجویان دکتری چگونه است؟
۳. الگوهای رفتار جست‌وجوی وب بر اساس انتظار دانشجویان دکتری چگونه است؟

فرضیه پژوهش عبارتند از:

فرضیه ۱. بین مؤلفه انتظار و رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دانشجویان دکتری رابطه معنی‌داری وجود دارد.

1. Persada. et al.

2. Liu

روش پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی با رویکرد ترکیبی (کیفی-کمی) است. جامعه پژوهش حاضر را دانشجویان دکتری رشته‌های علوم انسانی (باستان‌شناسی، ادبیات، تاریخ، آب و هوا شناسی، جغرافیا) دانشگاه محقق اردبیلی تشکیل دادند که روزانه به سایت کتابخانه مراجعه می‌کردند و در فاصله زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ برای انجام تحقیقات و پژوهش‌های خود از پایگاه‌های اطلاعاتی کتابخانه استفاده می‌کردند که بر اساس نمونه‌گیری هدفمند^۱ انتخاب شدند و نمونه‌ای به تعداد ۴۸ نفر انتخاب گردید. تحقیقات متعددی وجود دارد که محققان برای بررسی وضعیت کاربران از گروه‌های کوچکتر شرکت‌کنندگان استفاده می‌کنند که تعداد کمتر از ۴۰ نفر را تشکیل می‌دهند (عبدی آذر و همکاران، ۱۳۹۹). این نوع نمونه‌گیری بر اساس ویژگی‌های جامعه پژوهش و اهداف پژوهش انتخاب می‌شود. برای بررسی رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دانشجویان از روش مشاهده و برای بررسی دیدگاه دانشجویان درباره رفتار جست‌وجوی وب از روش تحلیل محتوا با ابزار مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌های کمی و کیفی دو پرسشنامه و فایل گزارش بود. پرسشنامه اول در سه بخش تنظیم گردیده است: بخش اول، شامل مشخصات جمعیتی شناختی دانشجویان، بخش دوم شامل میزان تجربه در استفاده از اینترنت و رایانه و بخش سوم شامل سؤالاتی جهت تعیین میزان انتظار دانشجویان از وظایف جست‌وجو و موفقیت آنها در رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات است. و مقیاس این سنجش طیف پنج گزینه‌ای لیکرت است. پرسشنامه انتظار شامل ۱۲ سؤال است که به شکل محقق ساخته در حوزه آموزش و پرورش نیز در پژوهش‌های خارجی و داخلی با سؤالات متفاوت استفاده شده است (چیانگ و جانگ^۲، ۲۰۰۸؛ حسینی و همکاران، ۱۳۸۹؛ قدسی و همکاران، ۱۳۹۷؛ قدوسی و بهرامی، ۱۳۹۰). از آنجایی که پرسشنامه‌های استفاده شده در خارج و داخل در حوزه‌های آموزش و پرورش، کسب و کار و غیره بوده پژوهشگر به ناگزیر سؤالات را متناسب با اهداف و مخاطبان پژوهش خود تغییر داده و پرسشنامه انتظار اقتباس یافته را طراحی کرد. قبل از اجرای پژوهش پایایی پرسشنامه انتظار ۰/۸۶ اعلام شد. برای بررسی میزان تجربه جست‌وجو و انتظار پرسشنامه‌های جمعیتی شناختی، تجربه جست‌وجو و انتظار توسط دانشجویان پاسخ داده شد. بررسی رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دانشجویان دکتری با استفاده از روش نیمه تجربی و مشاهده بوده است به این صورت که دو وظیفه جست‌وجوی آسان و دشوار به هر یک از آزمودنی‌ها داده شد درباره هر یک از آزمودنی‌ها جلسه جست‌وجو برای انجام دو وظیفه برگزار شد و مورد مشاهده قرار گرفت در وظیفه آسان از کاربر خواسته شد تا مقاله علمی پژوهشی را در پایگاه اطلاعاتی امرالد بازیابی نماید و در وظیفه دشوار یک موقعیت شغلی مرتبط با رشته تحصیلی خود را در خارج از ایران جست‌وجو و بازیابی نماید. تمام فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات از سوی هر یک از آزمودنی‌ها به وسیله نرم افزار تصویربرداری از صفحه نمایش^۳ ذخیره شد. یادداشت‌های مورد نیاز از فرآیند جست‌وجو هر یک از آزمودنی‌ها از طریق مشاهده فایل‌های تصویربرداری شده آزمودنی‌ها چندین بار مشاهده و فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات یادداشت برداری شد. بعد از به دست آمدن یادداشت‌های متنی حاصل از انجام وظایف، با به کارگیری روش تحلیل محتوا، متن‌های یادداشت برداری شده سطر به سطر تحلیل و مفهوم‌سازی شدند. در مرحله بعد، به منظور انجام آزمون‌های آماری، فراوانی‌های استخراج و گروه‌بندی شد. برای بررسی دیدگاه دانشجویان دکتری درباره رفتار اطلاع‌یابی از روش کیفی استفاده شد به منظور تحلیل رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات آزمودنی‌ها و برای مشخص شدن دیدگاه‌های آنها در هنگام انجام وظایف جست‌وجو مصاحبه‌ای توسط پژوهشگر انجام شد و مصاحبه‌های انجام شده به شکل متنی تحلیل شد تا اطلاعات مورد نیاز برای

1. Purposeful sampling

2. Chiang & Jang

3. Camtasia studio

شناسایی الگوهای رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات استخراج شود. مصاحبه‌ها با کمک دستگاه ضبط صوت ضبط شد. شیوه انجام مصاحبه به شکل نیمه ساختار یافته بود و سؤالات مصاحبه از قبل مشخص می‌شود و از تمام پاسخ‌دهندگان، پرسش‌های مشابه پرسیده می‌شود؛ اما آنها آزادند که پاسخ خود را به هر طریقی که می‌خواهند پاسخ دهند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های بخش کمی از آمار توصیفی، میانگین، انحراف معیار، فراوانی، استفاده شد و با فراوانی‌های استخراج شده الگوهای رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات شناسایی و ترسیم شدند، و برای تعیین معناداری رابطه میان متغیرهای پژوهش آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌ها نشان داد میزان تجربه جست‌وجوی زنان (۱/۷۰) بیشتر از مردان (۱/۵۲) بوده است. همچنین گروه‌های سنی ۳۵-۳۱ سال و ۴۱ سال به بالاتر تجربه جست‌وجوی بیشتری نسبت به سایر گروه‌های سنی دارند (۱/۷۷). پژوهشگران با میانگین (۱/۶۵) نسبت به دانشجویان دکتری (۱/۳۱) تجربه بیشتری در جست‌وجو از وب داشته‌اند. همچنین مردان با نمره (۳/۶۵) در مقایسه با زنان (۳/۶۰) انتظار بیشتری از جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دارند و افراد دارای سن ۴۱ سال به بالاتر با نمره (۳/۸۰) نسبت به گروه سنی کمتر از ۳۰ سال با نمره (۳/۲۲) انتظار بیشتری دارند. همچنین پژوهشگران با نمره (۳/۵۱) در مقایسه با دانشجویان دکتری با میانگین (۳/۱۸) بیشترین انتظار را از فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دارند.

سؤال اول پژوهش. میزان انتظار دانشجویان دکتری رشته‌های مختلف از خروجی موفقیت‌آمیز نتایج جست‌وجو چقدر است؟

جدول ۱. شاخص میانگین، انحراف معیار و تی تک متغیره جهت برآورد مولفه انتظار

p-value	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	گویه‌ها
۰/۰۰۰	۱۲/۹۰	۰/۶۶	۴/۲۳	اطمینان به توانایی‌های خود در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۱۴/۴۹	۰/۶۱	۴/۲۹	بهبود عملکرد کاری از طریق جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۲/۸۱	۱/۳۸	۳/۵۶	دستیابی به منافع مفید از طریق جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۱/۰۸	۱/۳۳	۳/۲۱	راه مطمئن برای مدیریت و کنترل وظایف محوله از طریق جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۳/۰۰	۱/۲۰	۳/۵۲	ابتکار عمل از طریق جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۲/۱۶	۱/۳۳	۳/۴۲	پژوهشگری مفید از طریق تلاش بیشتر کردن در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۳/۸۰	۱/۱۷	۳/۶۵	افزایش بهره‌وری/سودمندی از طریق تلاش بیشتر در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰	۵/۸۵	۱/۰۱	۳/۸۵	تصور خوب نسبت به نتایج از طریق فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۳/۹۸	۱/۲۶	۳/۷۳	یادگیری نحوه انجام جست‌وجو از طریق فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۲/۰۳	۱/۳۴	۲/۶۰	چالش‌برانگیز بودن فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۱/۵۲	۱/۱۳	۳/۲۵	پیچیده بودن فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۹/۷۱	۰/۷۴	۴/۰۴	ارزشمند بودن میزان صرف تلاش جهت عملکرد مناسب در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات
۰/۰۰۰	۱۳/۳۸	۰/۳۱	۳/۶۱	میانگین مجموع سؤالات انتظار

به دلیل اینکه متغیرها به صورت تک متغیره بوده و به صورت تکی مورد بررسی قرار می‌گیرند و از آنجا که داده‌ها در سطح نرمال قرار دارند، لذا روش اطمینان‌پذیر برای برآورد وضعیت متغیرها از طریق آماره تی تک متغیره می‌باشد که با استفاده از میانگین فرضی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در جدول ۱ نتایج آماره تی تک متغیره برای سؤال اول پژوهش نشان داده شده است.

همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود میانگین، انحراف معیار و تی تک متغیر مجموع سؤالات مربوط به انتظار با نمره (۳/۶۱) گزارش شده است در کل میانگین متغیر انتظار از مقدار متوسط (۳) بیشتر بوده و مقدار t آن نیز از ۱/۹۶ بیشتر قرار دارد و سطح معنی‌داری نیز از ۵ صدم کمتر به دست آمده است. لذا نتیجه گرفته می‌شود که انتظار کاربران از فرآیند جست‌وجو بیشتر از سطح متوسط می‌باشد.

سؤال دوم پژوهش. وضعیت رفتار جست‌وجوی وب در بین دانشجویان دکتری رشته‌های مختلف بر حسب انتظار چگونه است؟

جدول ۲. توزیع فراوانی رفتار شروع جست‌وجو کاربران بر حسب انتظار

فراوانی	انتظار کم	انتظار متوسط	انتظار زیاد	سطوح انتظار
				رفتار شروع جست‌وجو
۱۰۵	۳۴	۲۲	۴۹	راهبردهای شروع جست‌وجو (مستقیم-غیرمستقیم-ترکیبی)
۳۹۳	۱۷۰	۱۳۲	۹۱	فنون و حرکت‌های شروع جست‌وجو (ورود با مرورگر، تایپ مستقیم آدرس، نوار ابزار موتور کاوش و...)
۴۹۸	۲۰۴	۱۵۴	۱۴۰	مجموع

جدول ۲، توزیع فراوانی رفتار مقدماتی عبارت جست‌وجو کاربران بر حسب انتظار نشان می‌دهد همان‌طور که ملاحظه می‌شود دانشجویان با انتظار زیاد ۱۴۰ استراتژی و ابزار، دانشجویان با میزان انتظار متوسط ۱۵۴ استراتژی و ابزار و دانشجویان با میزان انتظار کم ۲۰۴ استراتژی و ابزار استفاده کرده‌اند و در مجموع ۴۹۸ استراتژی و ابزار رفتارهای جست‌وجو و بازیابی اطلاعات استفاده شده است.

جدول ۳. توزیع فراوانی رفتار ساخت عبارت جست‌وجو کاربران بر حسب انتظار

فراوانی	انتظار کم	انتظار متوسط	انتظار زیاد	سطوح انتظار
				رفتار ساخت عبارت جست‌وجو
۸۴	۲۶	۲۴	۳۴	راهبردهای ساخت عبارت جست‌وجو (خاص به عام-عام به خاص-ترکیبی)
۴۸۲	۱۸۳	۱۶۱	۱۳۸	فنون و حرکت‌های شروع جست‌وجو (انواع جست‌وجو، تغییرات کلیدواژه، عملگرها، تغییر در عبارت جست‌وجو و...)
۵۶۶	۲۰۹	۱۸۵	۱۷۲	مجموع

جدول ۳، توزیع فراوانی رفتار ساخت عبارت جست‌وجو کاربران بر حسب انتظار نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود دانشجویان با انتظار زیاد ۱۷۲ استراتژی و ابزار، دانشجویان با میزان انتظار متوسط ۱۸۵ استراتژی و ابزار و دانشجویان با میزان انتظار کم ۲۰۹ استراتژی و ابزار استفاده کرده‌اند و در مجموع ۵۶۶ استراتژی و ابزار رفتارهای جست‌وجو و بازیابی اطلاعات استفاده شده است.

جدول ۴. توزیع فراوانی رفتار راهبری جست‌وجو کاربران بر حسب انتظار

فرآوانی	انتظار کم	انتظار متوسط	انتظار زیاد	سطوح انتظار	رفتار راهبری جست‌وجو
۷۸	۱۹	۳۴	۲۵		راهبردهای راهبری جست‌وجو (پراکنده-ساختاریافته-ترکیبی)
۱۷۸	۷۳	۵۴	۵۱		فنون و حرکت‌های راهبری جست‌وجو (میانبرعقب و جلو-کلیدبرگشت به نتایج-پیش‌نمایش پیوندها...)
۲۵۶	۹۲	۸۸	۷۶		مجموع

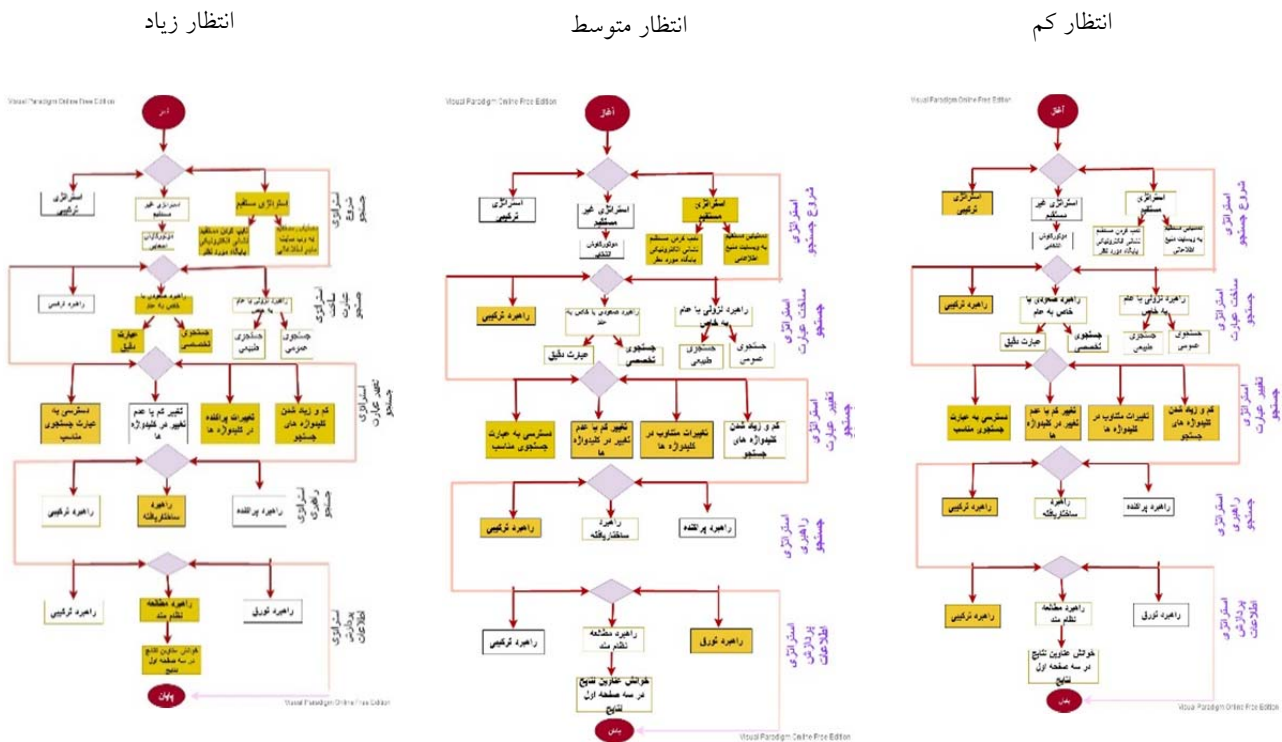
جدول ۴، توزیع فراوانی رفتار راهبری جست‌وجو کاربران بر حسب انتظار را نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌شود دانشجویان با انتظار زیاد ۷۶ استراتژی و ابزار، دانشجویان با میزان انتظار متوسط ۸۸ استراتژی و ابزار و دانشجویان با میزان انتظار کم ۹۲ استراتژی و ابزار استفاده کرده‌اند و در مجموع ۲۵۶ استراتژی و ابزار رفتارهای جست‌وجو و بازیابی اطلاعات استفاده شده است.

جدول ۵. توزیع فراوانی رفتار پردازش اطلاعات کاربران بر حسب انتظار

فرآوانی	انتظار کم	انتظار متوسط	انتظار زیاد	سطوح انتظار	رفتار پردازش اطلاعات
۹۰	۲۸	۱۶	۴۶		راهبردهای پردازش اطلاعات (تورق-مطالعه-ترکیبی)
۲۶۱	۹۷	۹۸	۶۶		فنون و حرکت‌های پردازش اطلاعات (خوانش عناوین صفحه نتایج-عنوان-چکیده-انتخاب منبع بر اساس کلیدواژه، عنوان، شناخت از سایت و...)
۳۵۱	۱۲۵	۱۱۴	۱۱۲		مجموع

جدول ۵، توزیع فراوانی رفتار پردازش اطلاعات کاربران بر حسب انتظار را نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌شود دانشجویان با انتظار زیاد ۱۱۲ استراتژی و ابزار، دانشجویان با میزان انتظار متوسط ۱۱۴ استراتژی و ابزار و دانشجویان با میزان انتظار کم ۱۲۵ استراتژی و ابزار استفاده کرده‌اند و در مجموع ۳۵۱ استراتژی و ابزار رفتارهای جست‌وجو و بازیابی اطلاعات استفاده شده است.

سوال سوم پژوهش. الگوهای رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات بر اساس باورهای انتظار چگونه است؟

نمودار ۱. الگوهای رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات بر اساس انتظار

نمودار ۱ الگوهای رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات کاربران را بر اساس باورهای ذهنی و انتظارات آنها نشان می‌دهد. کاربران انتظار بالا برای شروع جست‌وجو به شکل مستقیم وارد پایگاه اطلاعاتی شدند و نشانی الکترونیکی پایگاه را مستقیماً وارد کردند. آنها از استراتژی خاص به عام برای ساخت عبارت استفاده کردند و در جملات جست‌وجو تغییرات متناوب ایجاد کردند و با استفاده از نتایج بازیابی شده به عبارت مناسب دست یافتند. آزمودنی‌ها با انتظار زیاد برای راهبری جست‌وجو استراتژی ساختاریافته را انتخاب کردند؛ همچنین پس از انجام جست‌وجو به منظور تحلیل و ارزیابی نتایج بیشتر ترجیح دادند نتایج را مطالعه کنند و همین سبب شده تعداد صفحات کمتری را باز کنند ولی با دقت بیشتری صفحات باز شده را بررسی و ارزیابی عمیق داشته باشند. کاربران با باورهای ذهنی متوسط برای شروع جست‌وجو از رویکرد مستقیم استفاده کرده‌اند و برای تدوین عبارت جست‌وجو رویکرد صعودی (خاص به عام) را ترجیح داده‌اند. بنابراین آنها برای تغییر عبارت جست‌وجو ترجیح دادند از استراتژی‌های ایجاد تغییرات متناوب در عبارت جست‌وجو و نیز دسترسی به عبارت جست‌وجوی مناسب در طول فرآیند جست‌وجو استفاده کنند. برای تحلیل نتایج بازیابی شده در موتور کاوش و پایگاه‌های اطلاعاتی ترجیح دادند نتایج را به صورت ساختاریافته تورق و مطالعه کنند. بنابراین در مقایسه با آزمودنی، انتظار زیاد تعداد سایت‌ها و گره‌های بیشتری را بازدید کرده و زمان بیشتری را برای به دست آوردن نتایج صرف کردند. آزمودنی‌ها با انتظار کم برای شروع جست‌وجو به روش پراکنده هم از موتور کاوش انتخابی و هم از طریق وب سایت پایگاه اطلاعاتی مورد نظر وارد می‌شدند و برای ساخت عبارت جست‌وجو هم به روش نزولی (عام به خاص) و هم صعودی (خاص به عام) جست‌وجو را انجام می‌دادند؛ آنها کلیدواژه‌های جست‌وجو را بر حسب تشخیص خود کم یا زیاد می‌کردند و بعضی مواقع تغییری نمی‌دادند؛ برای تحلیل و ارزیابی نتایج ترجیح دادند صفحات بازیابی شده را تورق و مطالعه کنند که از راهبرد ترکیبی استفاده کردند. که این نشان می‌دهد آزمودنی‌ها با انتظار کم نسبت به

آزمودنی‌ها با انتظار زیاد و متوسط تعداد گره‌های بیشتری را بازدید کرده‌اند و زمان صرف شده آن‌ها برای بازیابی نتایج بیشتر از دو گروه قبلی بوده است. برای ادامه و راهبری جست‌وجو به روش ترکیبی جست‌وجو را ادامه داده‌اند. بر اساس یافته‌های فوق، این نتیجه بدست می‌آید که دانشجویان دکتری رشته‌های مختلف با داشتن باورهای ذهنی مثبت و انتظارات بالا انگیزه بیشتری در استفاده از استراتژی‌ها و فنون اطلاع‌یابی دارند و نگاه تخصصی‌تر به فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات دارند لذا رفتار انگیزه‌مند را بروز می‌دهند. در مقابل دانشجویان دکتری که باورهای ذهنی آنها از موفقیتشان در جست‌وجوی اطلاعات متوسط و در حد کم بوده به مراتب انگیزه کمتری برای استفاده از استراتژی و فنون مرتبط با اطلاع‌یابی داشته‌اند. انتظارات بالا سبب انتخاب رفتارهای اطلاع‌یابی انگیزه‌مند می‌شود و انتظارات پایین ناشی از باورهای ضعیف برای بروز رفتار اطلاع‌یابی است. فرضیه پژوهش. بین مولفه انتظار و رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات کاربران رابطه معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۶. همبستگی پیرسون مولفه انتظار و رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات بر حسب وظایف آسان و دشوار

انتظار	سطوح وظایف	
۰/۷۳۰ *	مقدار همبستگی	وظیفه آسان
۰/۰۳۳	سطح معنی‌داری	
۴۸	تعداد	
۰/۶۲۰ *	مقدار همبستگی	وظیفه دشوار
۰/۰۲۸	سطح معنی‌داری	
۴۸	تعداد	
۰/۷۱۳ *	مقدار همبستگی	مجموع وظیفه آسان و دشوار
۰/۰۱۳	سطح معنی‌داری	
۴۸	تعداد	

در این قسمت برای اینکه مشخص شود روابط بین متغیرها چگونه است، لازم است از همبستگی استفاده شود. از آنجا که داده‌ها در سطح نرمال قرار دارند و ارزش آن‌ها به صورت عددی مشخص شده است، بنابراین اطمینان‌پذیرترین آزمون بررسی تحلیل روابط اینگونه داده‌ها، همبستگی پیرسون می‌باشد. جدول ۶ همبستگی پیرسون مولفه انتظار و رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات را نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌شود که بین وظیفه آسان، دشوار و مجموع وظایف آسان و دشوار با متغیر انتظار رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. به این دلیل که سطح معنی‌داری این متغیر از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعات انجام شده درباره نقش انتظارات و باورهای ذهنی در رفتار جست‌وجو و بازیابی اطلاعات و شناسایی و تبیین الگوهای اطلاع‌یابی بینش دقیق‌تری را نسبت به رفتارهای اطلاع‌یابی انگیزشی ارائه می‌نماید به ویژه با شناسایی الگوهای رفتاری در فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات شکاف‌های انگیزشی شناختی در فرآیند اطلاع‌یابی کمتر می‌شود در پژوهش با استناد به یافته‌های بدست آمده و گزارش‌های موجود نقش و تأثیر خواسته‌های ذهنی و انتظارات دانشجویان دکتری در رفتار اطلاع‌یابی آنها بررسی شد. در تحلیل سوالات مربوط به متغیر انتظار، گزارش‌های بدست آمده نشان داد که میزان انتظار آزمودنی از جست‌وجو و بازیابی اطلاعات با میانگین نمره (۳/۶۱) بیشتر از حد متوسط بود و انتظار مطلوبی از فرآیند جست‌وجو و بازیابی

اطلاعات دارند و باورهای ذهنی آنها در موفقیت تکمیل وظایف جست و جو در وضعیت مطلوب قرار دارد. مطلوب بودن وضعیت انتظار نشان دهنده کنترل بیشتر کاربر روی وظایف جست و جو است و دانشجو در حین جست و جو و بازیابی اطلاعات اهداف چالش برانگیزی برای خود تعیین می کند در نتیجه رفتار انگیزه مند از خود بروز می دهد. کاربر با این پرسش سروکار دارد «آیا می توانم وظیفه محوله را انجام دهم؟» در صورتی که انتظار وی در وضعیت مطلوبی باشد باور و قضاوت او درباره قابلیت خود در تکمیل وظایف جست و جو و استفاده از استراتژی و فنون اطلاع یابی مثبت است و تصمیم گیری برای او آسان تر است. این گزارش را می توان تا حدودی با پژوهش قلم باز (۱۳۹۵) همسو دانست چرا که در این پژوهش میزان انتظارات کاربران در دستیابی به منابع مورد نیازشان در وضعیت مطلوب و نسبت بالا قرار داشته و اثر مستقیم در دستیابی به موفقیت های احتمالی آنها در بازیابی اطلاعات از خدمات پیوسته تحویل مدرک دارد. یافته های حاصل از مراحل رفتار جست و جو و بازیابی اطلاعات نشان داد که کاربران برای جست و جو و بازیابی اطلاعات مورد نظرشان چهار مرحله اصلی شروع جست و جو، ساخت عبارت جست و جو، راهبری جست و جو و پردازش اطلاعات را سپری می کنند این یافته با پژوهش های اسدی (۱۳۹۴) که ۴۸ فنون و راهبرد در ۴ مرحله اصلی استفاده کردند جامع تر است ولی در مقایسه با پژوهش عبدی آذر (۱۳۹۶) که ۵۸ فنون و راهبرد در ۵ مرحله اصلی تعداد استراتژی و فنون کمتر شناسایی شد. یافته های پژوهش حاضر در خصوص انتظار و ارزش دهی با پژوهش (حسینی و همکاران، ۱۳۹۸) همسو نیست. زیرا بر خلاف پژوهش حاضر، که در آن نقش انتظار و باورهای ذهنی در ارزش دهی به تکالیف بررسی نشده است در پژوهش (حسینی و همکاران، ۱۳۹۸) ضرورت تأثیر باورهای شناختی و انتظارات در ارزش دهی به تکالیف اثبات شده است. یافته های پژوهش حاضر در خصوص ارتباط انتظار و فناوری های اطلاعات با سایر پژوهش ها در خصوص انتظار و پذیرش فناوری (پرسادا و همکاران، ۲۰۱۹؛ قاسم زاده علیشاهی، خوشمهر هدایتی و محمدیان، ۱۴۰۰) همسو نیست، زیرا در پژوهش حاضر نقش انتظار و باورهای ذهنی در پذیرش فناوری و استفاده از برنامه های آن بررسی نشده است ولی در پژوهش های مذکور کاربرد باورهای ذهنی و انتظارات دانشجویان در پذیرش و استفاده از فناوری اطلاعات و انگیزه های رفتاری کاربران اثبات شده است. اگر چه در حوزه جست و جو و بازیابی اطلاعات به مقوله انتظارات افراد در پذیرش نظام ها و فناوری های اطلاعاتی پرداخته نشده است اما شناسایی و تبیین الگوهای رفتار اطلاع یابی بر اساس انتظارات و باورهای شناختی دانشجویان تأثیر مثبت بر انگیزه های رفتاری آنها خواهد گذاشت و به وجود آورنده تعامل صحیح بین کاربران و نظام های اطلاعاتی و برداشت مثبت از محمل های اطلاعاتی است. یافته های حاصل از تکمیل وظایف جست و جو کاربران بر حسب انتظار نشان داد که آزمودنی ها با انتظار زیاد در مقایسه با کاربران با انتظار و انتظار کم در دو وظیفه آسان و دشوار استراتژی ها و فنون کمتری بکار برده اند. زیرا در هر دو وظیفه باورهای کاربران از میزان توانایی و موفقیتشان در تکمیل وظایف بالا بوده به همین دلیل میزان تکرار تاکتیک ها و فنون کمتر بوده و استراتژی و فنون مرتبط با مرحله جست و جو انتخاب کردند در نتیجه بررسی بهتری بر صفحات بازیابی شده داشتند و میزان ابهام و نامعلومی جست و جو و بازیابی اطلاعات برای آنها به حداقل ممکن رسید در حالی که با کم شدن میزان انتظار و باورهای ذهنی دانشجویان میزان استفاده از استراتژی و فنون غیرمرتبط و تکراری جست و جو بیشتر شده و استفاده از فنون و تاکتیک های غیرمرتبط و تکراری سبب صرف زمان بیشتر برای بررسی نتایج جست و جو شد. با کم شدن انتظار انگیزه و اشتیاق دانشجویان برای ادامه فعالیت در جست و جو و بازیابی اطلاعات نیز کمتر شد و سبب شد ارزیابی ضعیفی روی نتایج بازیابی شده داشته باشند. مطابق با یافته های پژوهش بین انتظار و رفتار جست و جو و بازیابی اطلاعات در تکمیل وظایف جست و جو تفاوت معنی دار مشاهده شد. این یافته را می توان با یافته های پژوهش (مختاری و همکاران، ۱۳۹۳؛ بیگدلی، رجبی و نصیری، ۱۳۹۵؛ بیکر و همکاران، ۲۰۰۸؛ لو و همکاران، ۲۰۰۸؛ سیگارد و اسکاو، ۲۰۱۵؛

ساولینز، ۲۰۱۲؛ ۲۰۱۶؛ ۲۰۱۸؛ ماسیندی و همکاران، ۲۰۲۰؛ لیو، ۲۰۲۰) همسو دانست؛ کاربران هنگامی اقدام به جست‌وجوی اطلاعات می‌کنند که احتمال دستیابی به نتیجه مطلوب برای آنها وجود داشته باشد آنها به آنچه انتظار کسب آن را دارند اعتقاد دارند و برایشان حاصل می‌شود همین عامل انتخاب رفتار انگیزه‌مند را تسهیل می‌بخشد. رفتار اطلاعاتی انگیزشی تابع احتمال انجام وظیفه جست‌وجو و تحقق هدف کاربر در فرآیند اطلاع‌یابی است. بنابراین این نتیجه گرفته می‌شود که سطح انتظارات کاربران از میزان موفقیت‌های احتمالی‌شان در فرآیند اطلاع‌یابی در تبیین الگوهای رفتاری آنها اثر مستقیم دارد. مطابق با یافته‌های بدست آمده این استنباط بدست می‌آید که نشان دهنده آن است که باورهای ذهنی دانشجویان از توانایی خود در بازیابی اطلاعات پیش‌بینی‌کننده‌های روانشناختی، انگیزشی رفتار آنهاست که نشان دهنده تمایلات و گرایش‌های روانشناختی در تبیین رفتار اطلاع‌یابی آنهاست در چنین شرایطی انتخاب رفتار با تمایل انگیزشی روانشناختی صورت می‌گیرد و کاربران به سمت انگیزه‌های رفتاری هدفمند سوق می‌دهد با توجه به نتایج پژوهش پرهام‌نیا (۱۴۰۰) گرایش‌های روانشناختی مانند باورهای انگیزشی در تبیین رفتار اطلاعاتی کاربران نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. بر مبنای این یافته نتیجه گرفته می‌شود دانشجویان دارای باورهای ذهنی بالا از اطلاع‌یابی تمایل درونی بیشتری برای استفاده از استراتژی و فنون جست‌وجو خواهند داشت و با شناخت بهتر آنها را انتخاب می‌کنند در نتیجه رفتارهایی را بروز می‌دهند که گرایش انگیزشی به انتظارات محتمل در موفقیت آنها بیشتر است. تمایلات درونی کاربران برای بروز رفتار تابع اهدافی است که در فرآیند اطلاع‌یابی برای خود تعیین می‌کنند. رفتارهای اطلاع‌یابی انگیزه‌مند رفتارهایی هستند که انتظار و باورهای توانمندی بیشتری در موفقیت و پیشرفت آنها دیده می‌شوند و پیش‌بینی‌های ذهنی افراد در موفقیت آنها در جست‌وجو و تکمیل وظایف سبب شکست یا پیشرفت‌های بعدی آنها می‌شوند. جست‌وجوگران اطلاعات با باور قوی از توانمندی‌های خود در انجام وظایف جست‌وجو تاکتیک و راهبردهای مرتبط‌تر به کار می‌گیرند و چون از انگیزه بیشتر برخوردارند بررسی دقیق و بهتری بر نتایج بازیابی شده خواهند داشت و اتلاف زمان کمتری دارند و در زمان کمتری به نتیجه مورد انتظارشان می‌رسند، اما زمانی که نسبت به توانمندی‌های خود باور ذهنی ضعیفی داشته باشند طبیعتاً انگیزه کمتری برای تکمیل وظایف جست‌وجو خواهند داشت لذا فرآیند جست‌وجو و بازیابی اطلاعات ابهام و نامعلومی بیشتری برای آنها خواهد داشت و به دور از روش‌های نظام‌مند و دقیق رفتار اطلاع‌یابی را بروز می‌دهند. نظام‌های اطلاعاتی ادراکی بر مبنای ادراک یا انتظار فرد از نتایجی است که از رفتار احتمالی او نشأت می‌گیرد. زمانی که باورها و انتظارات وی از نظام‌های اطلاعاتی در حد بالاست انتخاب رفتاری انگیزه‌مند خواهد داشت و زمانی که باورهای او از نظام اطلاعاتی پایین است رفتار انگیزه‌مندی انتخاب نخواهد کرد زیرا نتایج مورد انتظار آن پایین یا منفی است.

مطابق با یافته‌های پژوهش نظام‌های اطلاعاتی قابلیت پیش‌بینی رفتار اطلاع‌یابی کاربران بر مبنای گرایش‌های انگیزشی را ندارند، پیشنهاد می‌شود طراحان و برنامه‌ریزان نظام‌های اطلاعاتی به استفاده از مدل‌های انگیزشی انتظار و باورهای شناختی در طراحی نظام‌های بازیابی اطلاعات اقدام نمایند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که انتظارات کاربران در استفاده مرتبط یا غیرمرتبط استراتژی و فنون اطلاع‌یابی نقش تعیین‌کننده دارند. لذا پیشنهاد می‌شود کتابداران و مشاوران اطلاعاتی و کارگزاران میزبان، با برگزاری دوره‌های آموزشی مهارت‌های اطلاع‌یابی انگیزش‌محور به کاربران در بالا بردن نتایج مورد انتظار از جست‌وجو و بازیابی اطلاعات کمک نمایند. وجود شکاف انگیزشی بین کاربران و نظام‌های اطلاعاتی نشان‌دهنده ضعف در بروز رفتارهای انگیزه‌مند است. لزوم استفاده از انتظارات و باورهای شناختی هم در ارائه خدمات پاسخگویی به کاربران و هم در طراحی نظام‌های اطلاعاتی سبب می‌شود تا شکاف‌های انگیزشی شناختی بین کاربران و نظام‌های اطلاعاتی شناسایی و به حداقل

برسند. در شرایطی که کتابداران و مشاوران اطلاعاتی به اهمیت پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی کاربران واقف هستند حمایت‌های لازم از گرایش‌ها و تمایلات انگیزشی کاربران در بهبود عملکرد اطلاع‌یابی کمک شایان توجهی خواهد کرد.

منابع

- اسدی، م. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر سبک‌های شناختی بر رفتار اطلاع‌یابی: رویکرد ترکیبی. [رساله دوره دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی] بیگدلی، ز.، رجیبی، غ.، و نصیری، م. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر باورهای انگیزشی و راهبردهای خودتنظیمی بر رفتار اطلاعاتی دانشجویان مقطع دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز. فصلنامه توسعه آموزش جندی شاپور اهواز، ۷(۴)، ۳۶۶-۳۷۴.
- پرهام نیا، ف. (۱۴۰۰). شناسایی عوامل موثر روانشناختی بر رفتار اطلاع‌یابی کاربران اطلاعاتی: مطالعه مرور نظام مند. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۱۳(۳).
- حسینی، ف.، سعدی پور، ا.، درتاج، ف.، طالع پسند، س.، و مینائی، ا. (1398). رابطه ساختاری خودطرحواره‌های ریاضی و حافظه عاطفی ریاضی با اشتیاق ریاضی: نقش میانجی ارزش تکلیف و باورهای توانایی انتظار. فصلنامه علمی پژوهشی علوم روانشناختی، ۲۰(۱۰۵)، ۱۴۹۲-۱۴۷۱.
- عبدی آذر، ش. (۱۳۹۶). نقش ذهنیت فلسفی در جست‌وجو و بازیابی اطلاعات از وب توسط دانشجویان دکتری. [رساله دوره دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی].
- عبدی آذر، ش.، حریری، ن.، و نوشین فرد، ف. (۱۳۹۹). همبستگی ذهنیت فلسفی پژوهشگران با دقت آنان در بازیابی اطلاعات از پایگاه‌های اطلاعاتی علمی. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۱۲(۳)، ۳۰-۵۰.
- قاسم زاده علیشاهی، ا.، هدایتی، ع.خ. و محمدیان، ش. (۱۴۰۰). تحلیل مسیر انتظار تلاش، تأثیر اجتماعی و شرایط تسهیل‌گر در قصد استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات: نقش واسطه‌گری انتظار عملکرد. علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۷(۴)، ۱۷۳-۱۹۴.
- قلم باز، س. (۱۳۹۵). آزمون مدل انگیزشی مصرف‌کنندگان خدمات پیوسته‌ی تحویل مدرک بر اساس نظریه انگیزشی وی روم: نمونه موردی دانشگاه شهید چمران اهواز. [رساله دوره دکتری. دانشگاه شهید چمران اهواز].
- گلایبان مقدم، م.، رداد، ا.، و بهزادی، ح. (۱۳۹۷). بررسی شکاف بین انتظارات و سودمندی ادراک شده کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خراسان رضوی از قابلیت‌های سامانه مدیریت کتابخانه‌های عمومی کشور (سامان) براساس نظریه انتظار تأیید، مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۱۳(۳). doi: 10.22055/slis.2018.18007.1227.
- مختاری، ح.، داورپناه، م.، دانی، م.ح.، و آهنچیان، م. (۱۳۹۳). رابطه باورهای معرفتی با رفتار اطلاعاتی دانشجویان. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۴(۲)، ۳۰-۴۹.
- منصوریان، ی. (۱۳۸۲). مروری بر پژوهش‌های کاربرمدار در مطالعات بازیابی اطلاعات مبتنی بر وب. فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۳(۳)، (پیاپی ۲۳)، ۱۲-۲.
- مومنی راد، ا.، علی‌آبادی، خ.، فردانش، ه.، و مزینی، ن. (۱۳۹۲). تحلیل محتوای کیفی در آیین پژوهش: ماهیت، مراحل و اعتبار نتایج. نشریه اندازه‌گیری تربیتی، ۴(۱۴)، ۱۷۸-۲۲۲.

References

- Abdi Azar, Shahram; Hariri, N. & Noushin Fard, F. (2019). Correlation of researchers' philosophical mindset with their accuracy in retrieving information from scientific databases. *Library and Information Science Studies*, 12(3), 30-50. [In Persian].
- Abdi Azar, Shahram (2016). *The role of philosophical mindset in searching and retrieving information from the web by doctoral students*. [Doctoral thesis, the field of Information Science and Epistemology, Islamic Azad University]. [In Persian].
- Asadi, Maryam (2014). *Investigating the effect of cognitive styles on information-seeking behavior: a hybrid*

- approach*. [Doctoral dissertation, the field of Information Science and Epistemology, Science and Research Branch, Islamic Azad University]. [In Persian].
- Baker Eveleth, L. & Stone, R. (2008). Expectancy Theory and Behavioral Intentions to Use Computer Applications. *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge, and Management*, 3, 135-146.
- Bandura A. (1997). Self-Efficacy: The Exercise of Control. New York: Freeman.
- Begdeli, Z., Rajabi, G. & Nasiri, M. (2015). Investigating the effect of motivational beliefs and self-regulation strategies on the information behavior of specialized doctoral students of Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz. *Jundishapur Education Development Quarterly, Ahvaz*, 7(4), 366-374. [In Persian]
- Chiang, C., Jang, S., Canter, D. & Prince, B. (2008). An Expectancy Theory Model for Hotel Employee Motivation: Examining the Moderating Role of Communication Satisfaction. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 9(4), 327-351.
- Dubnjakovic, Ana, (2018). Antecedents and consequences of autonomous information seeking motivation. *Library & Information Science Research*, 40(1), 7-9.
- Eccles, J.S. & Wigfield, A. (2002), "Motivational beliefs, values and goals", *Annual Review of Psychology*, 53, 109-32.
- Feather, N. T. (1967). An expectancy value model of information seeking behavior. *Psychological Review*, 74(5), 342-360.
- Ghلام baz, Sepideh. (2015). *Examining the motivational model of consumers of continuous degree delivery services based on V. Rome's motivational theory: a case study of Shahid Chamran University of Ahvaz*. [Doctoral dissertation. the field of Information Science and Epistemology, Shahid Chamran University of Ahvaz]. [In Persian].
- Golabian Moghadam, M., Radad, I. & Behzadi, H. (2022). Study the gap between expectations and perceived usefulness of Korasan Razavi librarians from public libraries Management System capabilities (SAMAN) based on Expectation-Confirmation Theory. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 13(4), <http://doi:10.22055/slis.2018.18007.1227> [In Persian].
- Ghasemzadeh Alishahi, A., Hedayati Khoshmehr, A. & Mohammadian, Sh. (1400). Path analysis of effort expectancy, social influence and facilitating conditions in intention to use information and communication technology: the mediating role of performance expectancy. *Information Management Sciences and Techniques*, 7(4), 173-194. [In Persian]
- Hosseini, F., Saadipour, I., Dartaj, F., Astrologer, S. & Minaei A. (2018). The structural relationship of math self-schemas and math affective memory with math enthusiasm: The mediating role of task value and expectancy ability beliefs. *Scientific Research Quarterly of Psychological Sciences*, 20 (105), 1471-1492. [In Persian]
- Kim, K.S. (2005). Experienced Web users' search behavior: Effects of focus and emotion control. Proceedings of the American Society for Information Science and Technology, 42, Article First published online. Available online at: <https://doi.org/10.1002/meet.14504201206>. Viewed on (2023/03/04).
- Lee, Seongsin. (2007). Vroom's expectancy theory and the public library customer motivation model. *Library Review*, 56, 788-796.
- Liu, feifei (2020). Different information-seeking tasks: behavior patterns and user expectations. Article first published online., Available online at: <https://www.nngroup.com/articles/information-seeking-expectations/>. Viewed on (2023/02/29).
- Lu, H., Andrews, J.E., Hou, H., Chen, S., Tu, Y. & Yu, Y. (2008). Factors affecting online research by nurses in Taiwan. *Online Information Review*, 32(5), 574-584.
- Mansourian, Yazdan (1382). A review of user-oriented research in web-based information retrieval studies. *Library and Information Quarterly*, 6(3), (series 23), 2-12. [In Persian].
- Masinde, Johnson M., Wambiri, Daniel M., & Chen, J. (2020). Gender and cognitive factors influencing information seeking of graduate students at Kenyatta University Library. *South African Journal of Information Management*, 22(1), 1-10.
- Mokhtari, H., Davrpanah, M. R., Dayani, M.H., & Ahanchian, M. R. (2013). The relationship between epistemological beliefs and students' information behavior. *Library and information research journal*, 4(2), 30-49. [In Persian].
- Momeni Rad, A., Ali Abadi, K., Fardanesh, H., Mazini, N. (2012). Qualitative content analysis in research methodology: nature, steps and validity of results. *Tarbiai Journal*, 4(14), 178-222. [In Persian].
- Parham Nia, Farshad (1400). Identifying effective psychological factors on the information seeking behavior

- of information users: a systematic review study. *Library and Information Science Studies*, 13(3). Article first published online., Available online at: <https://doi.org/10.22055/slis.2021.32105.1682>. Viewed on (2023/04/29). [In Persian].
- Persada, S.F., Miraja, B.A. & Nadlifatin, R. (2019). Understanding the Generation Z Behavior on D-Learning: A Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Approach. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 14(5), 20-33.
- Petri, H. and Govern, J.M. (2004). *Motivation: Theory, Research, and Applications*, Wadsworth/Thomson Learning, Belmont.
- Robson, A., & Robinson, L. (2013). Building on models of information behavior: Linking information seeking and communication. *Journal of Documentation*, 69(2), 169–193.
- Savolainen, Reijo. (2008). *Everyday Information Practices: A Social Phenomenological Perspective*. Lanham, Md.: Scarecrow Press.
- Savolainen, Reijo. (2012). Expectancy value beliefs and information needs as motivators for task based information seeking. *Journal of Documentation*, 68 (4), 492-511.
- Savolainen, Reijo. (2016). approaching the affective barriers to information seeking: the viewpoint of appraisal theory. *Information Research*, 21(4), 1-20.
- Savolainen, Reijo. (2018). Self-determination and expectancy value: Comparison of cognitive psychological approaches to motivators for information seeking about job opportunities. *Aslib Journal of Information Management*, 70(1), 123-140.
- Sigaard, K.T. & Skov, M. (2015). Applying an expectancy-value model to study motivators for work-task based information seeking. *Journal of Documentation*, 71(4), 709-732.
- Vansteenkiste, M., Lens, W., De Witte, H. & Feather, N.T. (2005). Understanding unemployed people's job search behavior, unemployment experience and well-being: a comparison of expectancy-value theory and self-determination theory. *British Journal of Social Psychology*, 44(2), 269-287.
- Wigfield, A., Eccles, J.S., Roeser, R. & Schiefele, U. (2008). *Development for achievement motivation*, in Damon, W. and Lerner, R.M. (Eds), *Child and Adolescent Development: An Advanced Course*. (pp.406-444) Wiley, New York, NY.
- Wilson, T.D. (1981). On user studies and information needs. *Journal of Documentation*, 37(1), 3-15.
- Wilson, T.D. (1997). Information behavior: an interdisciplinary perspective. *Information Processing & Management*, 33(4), 551-572.